



**Національний  
університет  
біоресурсів і  
природокористування  
України**

**Факультет  
ветеринарної  
медицини**

**НДІ Здоров'я тварин**



**«ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я – 2022»  
Матеріали Міжнародної наукової конференції**



**22-24 вересня 2022 р.  
НУБіП України, м. Київ**

**УДК 619:616.98**

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ АУТОГЕННОЇ ВАКЦИНИ  
ПРИ МАСТИТІ КОРІВ В ТОВ «ВЕПРИК ПЛЮС»**

**Січкач Б.В., аспірант,**

**Ушкалов В.О., доктор ветеринарних наук, професор  
академік НААН України**

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,  
м. Київ*

В агропромисловому комплексі молочне тваринництво залишається

провідною галуззю, яка забезпечує суспільство цінною сировиною та продуктами харчування. Подальший розвиток галузі тваринництва можливе лише за умови збереження здоров'я продуктивних тварин, і в першу чергу молочного поголів'я.

Переведення тваринництва на промислову основу характеризується «новими» методами утримання та експлуатації тварин (тривале перебування в закритих приміщеннях, висока концентрація тварин на обмежених виробничих площах, вплив стрес-факторів), що, з свого боку, знижує рівень їх природної резистентності, призводить до появи хвороб, а також до підвищення патогенності збудників, формування їх стійких асоціацій. В цих умовах боротьба з маститами корів є однією з найактуальніших проблем за сучасного ведення молочного скотарства.

Мастит завжди був і лишається насущною проблемою в галузі тваринництва. Високий рівень захворюваності високопродуктивних молочних корів маститом обумовлений, насамперед: порушенням технології машинного доїння; - контамінацією молочної залози бактеріальною мікрофлорою; порушенням білкового та мінерального обміну в організмі; зниженням загальної неспецифічної резистентності організму. Для лікування тварин з діагнозом мастит, переважно, рекомендують застосовувати антибіотики, згідно з результатами антибіотикограми.

Проте, в наш час набуває популярності альтернативні заходи і засоби лікуванню тварин антибіотиками – це профілактика маститів аутогенними вакцинами. Аутогенні вакцини наразі нагальне питання, і це, насамперед, викликано генетичною трансформацією мікроорганізмів, шляхом підвищення вірулентності, антигенної варіабельності збудників захворювань.

Вакцинація – це один з найбільш перспективних шляхів скорочення втрат продукції та витрат на лікування тварин. Дані наукових публікацій свідчать, що ефективність вакцин для профілактики маститів корів, знаходяться в межах 70%. Більшість патогенів, які виділяють при маститі, належать до контагіозних збудників і передаються вони від корови до корови під час доїння – це свідчить про незадовільну гігієну доїння. Мастити, збудниками яких є *Staphylococcus spp.*, *Streptococcus bovis*, мають спорадичний характер.

Як один з прикладів застосування аутогенної вакцини за маститу корів можна навести господарство ТОВ «Веприк Плюс» у Полтавській області, що входить до складу групи «УкрЛендФармінг».

В господарстві були відібрані проби молока від тварин, хворих на мастит, з клінічною та субклінічною формою. З метою точного встановлення діагнозу матеріал передали до лабораторії бактеріології Центру Ветеринарної Діагностики.

За результатами бактеріологічного дослідження в молоці хворих на мастит тварин, були виділені наступні мікроорганізми: *Staphylococcus aureus*; *Streptococcus dysgalactiae*; *Trueperella pyogenes* ; *Corynebacterium spp.*

На основі виділених мікроорганізмів було виготовлено зразок аутогенної вакцини, яку застосували тваринам. Вакциною «Бовіmun Аутовак Маст» щеплювали тварин за схемою, згідно з рекомендаціями виробника, в дозі 5 мл на

тварину, внутрішньом'язово.

У поствакцинальний період відхилень від фізіологічної норми у тварин не спостерігали. Ефективність вакцинації визначали за допомогою бактеріологічних досліджень через 3 місяці після вакцинації. Бактеріологічними методами встановлено, що в індивідуальних пробах молока, відібраних від вакцинованих тварин, не було виявлено мікроорганізмів, що входили до складу аутогенної вакцини «Бовіmun Аутовак Маст». Позитивну динаміку після застосування аутогенної вакцини «Бовіmun Аутовак Маст» підтверджували також результати досліджень танкової проби молока – кількість соматичних

Висновок. Застосування аутогенної вакцини, виробництва ТОВ «БіоТестЛаб», дало змогу скоротити кількість корів з ознаками клінічного маститу на 60 %, субклінічного маститу на 27,8 % і, відповідно, скоротилась кількість соматичних клітин на 23,2%, а кількість корів з ознаками післяродового ендометриту зменшилась на 37,5 %, що безумовно свідчить про ефективність запропонованого підходу при профілактиці маститів.